Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Ca la Mestra

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca:	Moianès
Lloc/Adreça:	Nucli de Sant Joan d'Oló, al sector sud-oest del terme municipal
Emplaçament	Carretera local des d'Oló cap a Sant Joan d'Oló uns 5 km, prop de l'església parroquial
Alçada:	528

Coordenades:

Latitud:	41.84673
Longitud:	2.00601
UTM Est (X):	417482
UTM Nord (Y):	4633237

Classificació

Número de fitxa	08258-104
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Segle	XX
Any	1917
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Recentment rehabilitada
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08258A008000050000AR
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dv., 10/01/2020 - 01:00

Descripció

Casa rural de petites dimensions que forma part del nucli dispers que es troba al voltant de l'església parroquial de Sant Joan d'Oló i que n'havia estat l'escola. Consta d'un cos residencial de planta quadrada (de planta baixa més un pis i golfes). És una construcció molt senzilla, que originàriament tenia un petit pis per a la mestra a la planta superior i una aula a la planta baixa. Els accessos es feien per la cara de ponent. La porta de l'esquerra era la del pis, i la de la dreta (actualment convertida en finestra) la de l'escola. Els murs són de maçoneria, i totes les obertures són emmarcades amb maó. En la recent rehabilitació s'ha adossat un porxo a la façana de migdia i s'ha enjardinat l'entorn.

Observacions:

Inclosa al Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Santa Maria d'Oló amb el num. 19 (Pla Especial Urbanístic 2011)
Informació oral facilitada per Pere Mas Casanovas i Conxita García

Història

Les primeres notícies conegudes sobre l'ensenyament primari a Sant Joan d'Oló són del segle XIX, tot i que ben segur des de més antic la parròquia ja tenia mestres. La població dispersa del municipi d'Oló obligava a que hi haguessin dos mestres: un per Oló i un altre per a Sant Joan d'Oló. Però la situació precària i les males condicions feien que els mestres duressin poc. A Sant Joan d'Oló el 1905 es van plantejar fins i tot tancar l'escola, però la Junta Provincial no ho va permetre. El 1910 van decidir que hi anés una mestra en lloc d'un mestre. L'abril de 1917 la mestra demanava una casa o habitació per viure de forma independent, sense haver de compartir habitatge amb altres famílies. El mes d'agost de 1917 hi ha notícies d'una subhasta per fer les obres d'una nova escola, que és la casa que la gent va anomenar popularment l'Estudi i que avui és coneguda com ca la Mestra. S'adjudicaren per 1.095 pessetes a Ramon Torres Font, de Moià (FERRER, 1991: 140). Segons la informació oral, però, els principals impulsors del projecte van ser la família Plans, propietaris del mas els Plans, que eren el principal poder fàctic de la zona. Ells haurien cedit els terrenys i el material per a l'obra, mentre que els masovers de la zona, la majoria en casetes que eren propietat dels Plans, hi haurien contribuït posant-hi ma d'obra.
En un llistat de cases rurals de 1930 l'edifici hi consta com a "escola St. Joan". Durant la Guerra Civil de 1936 les masies dels Plans i Armenteres van ser confiscades per l'Ajuntament, i l'escola sembla que va servir com a centre d'acollida de mestres i persones refugiades que estaven en situació de perill. Entre d'altres, hi va passar un oncle-avi del president de la Generalitat Artur Mas. Els anys posteriors a la guerra feia de mestre el rector, mossèn Josep Ferrer. Més endavant, entorn dels anys 1950, la plaça de mestra la va ocupar durant molt temps la senyoreta Angelina Clusellas. Era soltera i els caps de setmana tornava a casa de la seva família a Artés. Els veïns de la Sant Joan es tornaven per anar-la a buscar, i també li oferien obsequis en espècies per facilitar-li la subsistència. Durant la setmana vivia en l'habitatge del primer pis en unes condicions extremament precàries: amb una cuina de fogonet, sense aigua corrent i amb algunes parts de la casa semi-derruïdes. L'escola era molt modesta. Tenia una sola aula a la planta baixa on s'hi barrejaven nens i nenes de diferents edats. Quan la mestra es va jubilar, pels volts de 1974, l'escola va tancar definitivament. En aquest temps ja només tenia uns cinc alumnes. La casa es va llogar als actuals propietaris, Pere Mas Casanovas i Conxita García, que hi van fer reformes estructurals importants, ja que l'immoble es trobava en unes condicions molt deficients. Van fonamentar els murs de la casa de nou, hi van afegir el porxo, la coberta nova, etc. Pels volts de 2004 van comprar la casa a l'Ajuntament.

Bibliografia

FERRER, Llorenç i altres (1991). "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 108, 139-140.
SOLÀ BACH, Sebastià (2011). Pla Especial Urbanístic del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable. Municipi de Santa Maria d'Oló, fitxa núm. 19.